

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

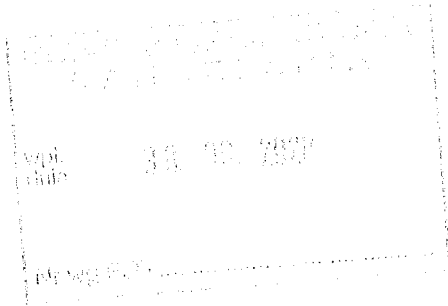
Adam Bodnar

Warszawa, 30/09/2020

V.7224.184.2020.KM

Trybunał Konstytucyjny

al. Jana Christiana Szucha 12a
00-918 Warszawa

Uczestnicy:

**1. Sąd Rejonowy w Lublin – Zachód w Lublinie
I Wydział Cywilny**

ul. Konrada Wallenroda 4d
20-607 Lublin

2. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej

ul. Wiejska 4/6/8
00-902 Warszawa

**3. Prokurator Generalny Rzeczypospolitej
Polskiej**

Ministerstwo Sprawiedliwości
al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa

Sygn. akt: P 11/20

**Pismo Rzecznik Praw Obywatelskich w sprawie pytania prawnego do Trybunału
Konstytucyjnego, Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie I Wydział Cywilny,
sygn. akt P 11/20**

Na podstawie na podstawie art. 63 ust. 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393) przedstawiam następujące stanowisko w sprawie.

Mając na uwadze, iż na mocy art. 193 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, z późn. zm., zwanej dalej: „Konstytucja RP”), pytanie prawne do Trybunału Konstytucyjnego musi być oparte łącznie na przesłankach: podmiotowej, przedmiotowej i funkcjonalnej, a brak którejkolwiek z przesłanek powoduje niemożność merytorycznego rozpoznania pytania przez Trybunał Konstytucyjny, Rzecznik Praw Obywatelskich wskazuje na brak istnienia przesłanki funkcjonalnej w niniejszej sprawie, ze względu na poniżej przedstawione argumenty. W konsekwencji, w ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich, postępowanie powinno zostać umorzone na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym.

Uzasadnienie

Sąd Rejonowy w L postanowieniem z dnia sierpnia 2020 r. przedstawił pytanie prawne, uzasadniając konieczność wydania orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny tym, że w orzecznictwie sądów powszechnych funkcjonują dwie wykładnie przepisu art. 36a ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2019 r. poz. 1083, zwanej także: „u.k.k.”) w powiązaniu z art. 385¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1145, z późn. zm., zwanej dalej: „k.c.”), a omawiane zagadnienie nie było przedmiotem judykatury Sądu Najwyższego.

Art. 36 ust. 1 u.k.k. określa wzór, według którego oblicza się maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu konsumenckiego. W uzasadnieniu pytania prawnego Sąd wskazał, że w sprawie, w której zadane zostało pytanie koszty te wynosiły kwotowo zł przy zł całkowitej kwoty pożyczki, natomiast rzeczywista roczna stopa oprocentowania wyniosła %.

Ponadto Sąd pytający dokonał przeglądu orzeczeń (spraw) zapadłych w latach 2018-2019, w których wierzyciele dochodzili pozaodsetkowych kosztów kredytu. W ocenie Sądu pytającego, dominujący w orzecznictwie sądów rejonowych oraz okręgowych jest pogląd, zgodnie z którym: „skoro racjonalny ustawodawca sam ustawił limit pozakodeksowych kosztów kredytu, to niejako przyjmuje, że taka kwota jako adekwatna nie podlega badaniu pod kątem przepisów zawierających klauzule generalne, a zwłaszcza art. 385¹ § 1 k.c.”, ewentualnie sądy przyjmują, że: „w związku z obowiązywaniem regulacji zawartej w ustawie o kredycie konsumenckim tylko szczególne okoliczności mogłyby prowadzić do ustalenia

abuzywności postanowień umownych zgodnych ze szczegółowymi i konkretnymi normami prawnymi”. Do nurtu tego należą również wskazane przez Sąd pytający orzeczenia: „w których sądy nie badają z urzędu abuzywności postanowień umownych dotyczących pozakodeksowych kosztów kredytu konsumenckiego, które formalnie mieszczą się w limicie z art. 36a ust. 1 u.k.k. nawet jeżeli dotyczy to kwot zbliżonych bądź wynoszących maksymalną ich wartość dozwoloną ustawowo”.

Zgodnie z drugim z opisanych poglądów stosowanych przez sądy powszechne (mniejszościowy): „fakt, że pozaodsetkowe koszty kredytu konsumenckiego mieszczą się w dopuszczalnych granicach wyznaczonych przez art. 36a § 1 u.k.k., nie wyłącza uznania danego postanowienia, bądź postanowień umownych za niedozwolone postanowienia umowne (postanowienia abuzywne), które nie wiążą konsumenta”.

Jednocześnie należy zauważyć, że w uzasadnieniu niniejszego pytania prawnego, a w szczególności w uzasadnieniu przesłanki funkcjonalnej Sąd pytający w ogóle nie odnosi się do wykładni zawartej w **wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej** (zwanego dalej: „Trybunał” lub „TSUE”) z dnia 26 marca 2020 r., w sprawie **C-779/18 Mikrokasa S.A., Revenue Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty** (dalej także: „*Mikrokasa*”).

Wprawdzie pytanie prawne do Trybunału Konstytucyjnego dotyczyło niezgodności z przepisami ustawy zasadniczej art. 36a ust. 1 u.k.k., ale jednocześnie Sąd pytający niemożność zapewnienia konstytucyjnej gwarancji ochrony konsumenta wywiódł nie tylko z brzmienia zaskarżonego przepisu, ale także z braku możliwości zastosowania mechanizmu zwartego w art. 385¹ k.c., ze względu na przyjętą, jako dominującą, sądową wykładnię tego przepisu.

Należy również zaznaczyć, że zarówno ustawa o kredycie konsumenckim, jak i przepisy kodeksu cywilnego dotyczące niedozwolonych postanowień wzorców umów stosowanych wobec konsumentów stanowią implementację przepisów, odpowiednio dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz. U. UE L 133 s. 66, zwanej dalej: „dyrektywa 2008/48/WE”) oraz dyrektywy Rady 93/13/WE z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. U. L 95, s. 29, zwanej dalej: „dyrektywa 93/13”).

Natomiast w orzeczeniu w sprawie *Mikrokasa* Trybunał jednoznacznie wyjaśnił, że przepisy dyrektywy 93/13, implementowanej poprzez art. 385¹ k.c., nie wykluczają kontroli abuzywności postanowienia umownego dotyczącego pozaodsetkowego kosztu kredytu, pomimo tego, że metoda obliczania tego kosztu wynika z przepisu rangi ustawowej.

TSUE wskazał w pkt 1 sentencji wyroku, że *art. 3 lit. g, art. 10 ust. 2 i art. 22 ust. 1 dyrektywy 2008/48 w sprawie umów o kredyt konsumencki należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie przepisom krajowym, które ustanawiają metodę obliczania maksymalnej kwoty pozaodsetkowych kosztów kredytu, jakimi można obciążyć konsumenta, pod warunkiem że przepisy te nie wprowadzają w odniesieniu do tych pozaodsetkowych kosztów kredytu dodatkowych obowiązków informacyjnych ponad te określone w art. 10 ust. 2.*

Jednocześnie w pkt 2 sentencji orzeczenia stwierdził, że: *Art. 1 ust. 2 dyrektywy 93/13 w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że z zakresu stosowania tej dyrektywy nie jest wyłączony warunek umowny, w którym ustala się całkowite pozaodsetkowe koszty kredytu z poszanowaniem maksymalnego pułapu przewidzianego w przepisie krajowym, niekoniecznie biorąc przy tym pod uwagę rzeczywiście ponoszone koszty.*

Wykładnia wynikająca z orzeczenia TSUE w sprawie *Mikrokasa*, na zasadzie pierwszeństwa prawa Unii Europejskiej, wiąże nie tylko w sprawie, w której zostało wydane orzeczenie, ale również we wszystkich innych sprawach opartych o tożsamą podstawę prawną, a więc także w sprawie, w której zadane zostało niniejsze pytanie prawne.

I. Zakres związania sądu krajowego orzecznictwem TSUE

1. Zasada pierwszeństwa prawa Unii Europejskiej

Prawo Unii Europejskiej korzysta z pierwszeństwa przed prawem krajowym państw członkowskich. Zasada to dotyczy wszystkich wiążących aktów prawa UE. Zasada pierwszeństwa została ustalona w wyroku z dnia 15 lipca 1964 r. w sprawie 6/64 *Costa przeciwko ENEL* ([1964], ECR 585), w którym Trybunał wyjaśnił, że ponieważ prawo wspólnotowe jest nadrzędne w stosunku do prawa krajowego, jeśli norma krajowa jest sprzeczna z przepisem wspólnotowym, władze państw członkowskich muszą stosować przepis wspólnotowy. Prawo krajowe nie zostaje zniesione czy uchylone, jedynie jego moc wiążąca jest zawieszona. W wyroku z dnia 5 lutego 1963 r. w sprawie 26/62 *Van Gend en Loos* ([1963], ECR 1), Trybunał wyjaśnił ponadto, że to same państwa członkowskie, tworząc Wspólnotę „zredukowały, jakkolwiek w ograniczonym zakresie, swe prawa suwerenne” i ustanowiły „nowy porządek prawny, którego podmiotami są nie tylko państwa członkowskie, ale także jednostki” (zob. również: wyrok z dnia 30 września 2003 r. w sprawie C-224/01 *Gerhard Köbler przeciwko Republice Austrii* [2003], ECR I-10239; wyrok

Trybunału Sprawiedliwości z dnia 19 listopada 2009 r. w sprawie C-314/08 *Krzysztof Filipiak przeciwko Dyrektorowi Izby Skarbowej w Poznaniu* [2009], ECR I-11049).

Zasada prymatu prawa unijnego została ponadto ujęta w Deklaracji nr 17, załączonej do Aktu końcowego Konferencji Międzyrządowej opracowującej Traktat z Lizbony. Stwierdza ona, że „zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej Traktaty i prawo przyjęte przez Unię na podstawie Traktatów mają pierwszeństwo przed prawem państw członkowskich na warunkach ustanowionych przez wspomniane orzecznictwo”.

2. Zakres związania sądu krajowego orzecznictwem TSUE

Z utrwalonego orzecznictwa TSUE wynika, że wyrok wydany przez Trybunał w trybie prejudycjalnym wiąże sąd krajowy w zakresie dotyczącym wykładni lub ważności rozpatrywanych aktów instytucji Unii przy rozstrzyganiu zawisłego przed nim sporu (zob. w szczególności wyroki: z dnia 24 czerwca 1969 r. w sprawie 29/68 *Milch-, Fett- und Eierkontor*, pkt 3; z dnia 3 lutego 1977 r. w sprawie 52/76 *Benedetti*, pkt 26; postanowienie z dnia 5 marca 1986 r. w sprawie 69/85 *Wünsche*, pkt 13; wyrok z dnia 14 grudnia 2000 r. w sprawie C-446/98 *Fazenda Pública*, pkt 49 oraz z dnia 5 października 2010 r., *Elczinow*, C-173/09, pkt 29). Wynika z tego, że sąd krajowy, który wykonuje uprawnienie przyznane mu w art. 267 akapit drugi TFUE, jest przy rozstrzyganiu zawisłego przed nim sporu związany dokonaną przez Trybunał wykładnią spornych przepisów i w danym przypadku nie powinien uwzględniać oceny sądu wyższej instancji, jeśli mając na uwadze tę wykładnię, uzna, że ocena ta nie jest zgodna z prawem Unii (tak: wyroki: *Elczinow*, C-173/09, pkt 30; z dnia 15 stycznia 2013 r., *Križan i in.*, C-416/10, pkt 69).

Przywoływany w niniejszym piśmie wyrok TSUE w sprawie *Mikrokasa* nie został wydany w związku z postępowaniem, w ramach którego skierowane zostało do Trybunału Konstytucyjnego niniejsze pytanie prawne. Prejudycjalne orzeczenia wykładnicze TSUE posiadają jednak tzw. względną moc wiążącą poza sprawą, w ramach której zadane zostały pytania do TSUE. To Trybunał uprawniony jest do dokonania ostatecznej wykładni przepisów dyrektyw europejskich, a państwa członkowskie ponoszą odpowiedzialność za niezapewnienie w ramach swojego systemu prawa ochrony konsumenckiej skuteczności, która jest określana w orzecznictwie TSUE.

Na tle prawa polskiego, Sąd Najwyższy wyjaśnił w uchwale z dnia 12 grudnia 2019 r., sygn. akt III CZP 45/19, że kompetencja do dokonania przez TSUE wiążącej wykładni dyrektyw wynika z treści art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zgodnie treścią którego Trybunał jest właściwy do orzekania w trybie prejudycjalnym

o wykładni Traktatów oraz o ważności i wykładni aktów przyjętych przez instytucje, organy lub jednostki organizacyjne Unii, co oznacza, że dokonana przez Trybunał wykładnia wspomnianych aktów ma charakter wiążący. Jeżeli zatem TSUE dokonał wykładni konkretnego przepisu prawa unijnego, np. zawartego w dyrektywie, przesądzając, który z dwóch lub więcej potencjalnie wchodzących w grę sposobów rozumienia tego przepisu uważa za prawidłowy, to taki sam sposób interpretacji powinien być przyjmowany w później wydawanych wyrokach sądów krajowych, w których znajdzie zastosowanie ten przepis. Sąd Najwyższy, odwołując się do wyroku Trybunału z 13 listopada 1990 r. w sprawie *Marleasing SA v La Comercial Internacional de Alimentacion SA.*, C-109/89 podkreślił, że wynikające z dyrektywy zobowiązanie państw członkowskich do osiągnięcia rezultatu przewidzianego przez dyrektywę, podobnie jak przewidziany na mocy art. 5 Traktatu (obecnie art. 4 ust. 3 TUE) obowiązek podjęcia wszelkich właściwych środków ogólnych lub szczególnych w celu zapewnienia wykonania tego zobowiązania, ciąży na wszystkich organach państw członkowskich, w tym, w ramach ich jurysdykcji, również na sądach. Wynika stąd, że stosując prawo krajowe, bez względu na to, czy sporne przepisy zostały przyjęte przed czy po wydaniu dyrektywy, sąd krajowy, który musi dokonać jej wykładni, powinien tego dokonać, tak dalece jak to tylko możliwe, zgodnie z brzmieniem i celem dyrektywy, po to, by osiągnąć przewidywany przez nią rezultat, i w ten sposób zastosować się do wymogów przepisu art. 189 akapit trzeci Traktatu (obecnie art. 288 akapit czwarty TFUE). Zasada powszechnego związania wykładnią prawa unijnego dokonaną przez TSUE, jak podkreśla Sąd Najwyższy, wynika z istoty i funkcji postępowania prejudycjalnego oraz autonomii prawa unijnego względem prawa krajowego, co znajduje potwierdzenie w orzecznictwie samego Trybunału (zob. wyroki: z dnia 27 marca 1980 r., *Amministrazione delle finanze dello Stato przeciwko Denkavit italiana Srl.*, 61/79; z dnia 4 czerwca 2009 r., *T-Mobile Netherlands BV, KPN Mobile NV, Orange Nederland NV i Vodafone Libertel NV przeciwko Raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit*, C-8/08; z dnia 10 kwietnia 1984 r., *Sabine von Colson i Elisabeth Kamann a Land Nordrhein Westfalen*, C-14/83), oraz w orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. m. in. wyroki z dnia 10 kwietnia 2019 r., sygn. akt II UK 504/17, z dnia 5 grudnia 2019 r., sygn. akt III PO 7/18, postanowienie składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 sierpnia 2018 r., sygn. akt III UZP 4/18). SN wskazał ponadto, że orzeczenie TSUE, wiąże sądy krajowe, skoro wydanie przez sąd krajowy orzeczenia z oczywistym naruszeniem wyroku TSUE może stanowić podstawę odpowiedzialności państwa członkowskiego za szkody wyrządzone jednostkom wskutek naruszenia prawa wspólnotowego (wyrok TSUE z dnia 30 września 2003 r., w sprawie C-224/01 *Köbler*, pkt 56 i 57).

Sąd Najwyższy stwierdził również, że istnieją ważne argumenty przemawiające za uznaniem względnej mocy wiążącej *erga omnes* wyroków wykładniczych Trybunału, mają one bowiem poza sprawą główną względną moc wiążącą wobec Sądu Najwyższego. Ich

oddziaływanie jest zatem podobne do tego, jakie cechuje uchwały Sądu Najwyższego mające status zasad prawnych, które są wiążące dla wszystkich składów orzekających Sądu Najwyższego (tak postanowienie składu siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 14 października 2015 r., sygn. akt I KZP 10/15). Z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego (np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lipca 2012 r., sygn. akt I CSK 5/12; wyrok z dnia 10 sierpnia 2007 r., sygn. akt III UK 23/07, z dnia 5 października 2018 r., sygn. akt I CSK 632/17) wynika zaś wprost, że przesłanka mocy wiążącej z art. 398²⁰ k.p.c. odpada wówczas, gdy inna wykładnia wynika z późniejszej uchwały Sądu Najwyższego, która ma moc zasady prawnej. Skoro zatem orzeczenia TSUE mają moc równą z zasadami prawnymi, to w razie konfliktu między wykładnią prawa dokonaną przez Sąd Najwyższy w wyroku przekazującym sprawę do ponownego rozpoznania, a wykładnią dokonaną przez TSUE w późniejszym orzeczeniu wykładniczym, pierwszeństwo ma wykładnia dokonana przez TSUE niezależnie od tego, że orzeczenie TSUE zapadło na gruncie innej sprawy.

II. Zastosowanie wytycznych wynikających z prawa UE w sprawie, w której zadane zostało pytanie prawne do Trybunału Konstytucyjnego o sygn. akt P 11/20, jako przesłanka umorzenia postępowania

Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie wyjaśniał znaczenie przesłanki funkcjonalnej dla dopuszczalności merytorycznego badania pytania prawnego. W postanowieniu o sygn. P 21/16 TK wskazał, że „przesłanka funkcjonalna determinuje dopuszczalny przedmiot pytania prawnego. Spełnienie przesłanki funkcjonalnej uzależnione jest bowiem od odpowiedniej relacji między treścią kwestionowanego przepisu i stanem faktycznym sprawy, w związku z którą zadano pytanie prawne. Oceniając relewantność pytania prawnego należy mieć na uwadze, czy rozstrzygnięcie wątpliwości konstytucyjnych jest możliwe do usunięcia przez sam sąd pytający w drodze reguł interpretacyjnych i kolizyjnych, w tym przede wszystkim wykładni zgodnej z Konstytucją.”

Ponadto „Proces wykładni tekstu prawnego, który doprowadził do zainicjowania przez sąd postępowania przed Trybunałem, leży u podstaw kontroli konstytucyjności prawa dokonywanej przez Trybunał Konstytucyjny. Z tego powodu rozumowanie sądu w tym zakresie podlega kontroli Trybunału. Pogląd odmienny prowadziłby do stanu, w którym Trybunał Konstytucyjny musiałby ustosunkowywać się merytorycznie do pytań prawnych opartych na niepełnej bądź wadliwej wykładni dokonywanej przez sądy powszechne. Na treść konkretnej normy prawnej, która jest stosowana przez sąd, składa się nie tylko literalne brzmienie zaskarżonego przepisu, ale i jego systemowe uwarunkowania, przyjęte poglądy doktryny oraz ukształtowana w tej materii linia orzecznicza” (zob. postanowienie TK z 27 marca 2009 r., sygn. akt P 10/09 oraz powołane tam orzeczenie). Zatem Trybunał

Konstytucyjny przyjmuje, że „przesłanka funkcjonalna nie jest spełniona, jeśli rozstrzygnięcie sprawy jest możliwe bez skorzystania przez sąd z instytucji pytania prawnego” (zob. postanowienie z dnia 2 października 2019 r., sygn. akt P 17/17).

Na tle niniejszego pytania prawnego doszło do pominięcia na etapie wykładni przepisów prawa, co do których powstała wątpliwość natury konstytucyjnej, wszystkich metod wykładni dostępnych w procesie orzekania. Sąd zaniechał bowiem dokonania interpretacji pronunijnej, poprzez brak odwołania się do wiążącego *erga omnes* orzeczenia TSUE w sprawie *Mikrokasa*, rozstrzygającego w kwestii przesłanki funkcjonalnej.

Z kolei mając na uwadze sposób sformułowania uzasadnienia dla przesłanki funkcjonalnej pytania prawnego, doprowadzenie do zgodności sądowej wykładni wskazanych przepisów krajowych z art. 2 i art. 76 Konstytucji RP (w szczególności w związku z obowiązkiem nałożonym na władzę publiczną ochrony konsumenta przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi), powinno nastąpić w drodze sądowej kontroli abuzywności postanowień dotyczących pozaodsetkowych kosztów kredytu, zgodnie z ww. orzeczeniem TSUE.

Na marginesie można również zauważyć, że niezależnie od kształtu przepisu regulującego metodę obliczania maksymalnego poziomu pozaodsetkowych kosztów kredytu konsumenckiego¹, kontrola sądowa abuzywności postanowień umowy, prowadzona jest z urzędu² i skutkuje w razie stwierdzenia nieuczciwego charakteru postanowienia, brakiem związania konsumenta takim warunkiem umownym *ex tunc*.

Rzecznik zauważa zatem, że wyrok TSUE w sprawie C-799/18 przesądza kierunek wykładni art. 36a ust. 1 u.k.k. oraz art. 385¹ § 1 k.c., który powinien zostać przyjęty przez sądy powszechne. TSUE zwrócił uwagę, że dyrektywa 93/13 w art. 1 ust. 2 wyłącza możliwość stosowania kontroli abuzywności w odniesieniu do klauzul odzwierciedlających bezwzględnie wiążące (kogentne) przepisy krajowe o charakterze ustawowym lub wykonawczym (pkt 50). Wyjątek ten wynika z założenia, że przepisy kogentne kształtują prawa i obowiązki stron w sposób zrównoważony (pkt 54). Sąd krajowy ma obowiązek – posiłkując się orzecznictwem TSUE – dokonać każdorazowej oceny, czy zostały spełnione przesłanki tego wyjątku (pkt 54), przy czym przesłanki te powinny być odczytywane w sposób ścisły (pkt 52).

¹ Ustawa z dnia 1 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 568, z późn. zm.) czasowo zmieniła wzór określony w art. 36a ust. 1 u.k.k., obniżając poziom maksymalnych pozaodsetkowych kosztów kredytu.

² W odniesieniu do obowiązku sądu zbadania z urzędu potencjalnej abuzywności postanowień stosunku umownego zob. wyroki TSUE: w sprawie C-415/11 *Aziz*, pkt 46; C-280/13, *Barclays Bank*, pkt 34, C-169/14, *Sánchez Morcillo i Abril García*, pkt 24, C-32/14, *ERSTE Bank Hungary*, pkt 41, C-377/14, *Radlinger i Radlingerová*, pkt 52, C-154/15, C-307/15 i C-308/15, *Gutiérrez Naranjo i in.*, pkt 58), a także wyrok Sądu Najwyższego z dnia z dnia 14 lipca 2017 r., sygn. akt II CSK 803/16.

Natomiast mając na uwadze treść art. 1 ust. 2 dyrektywy 93/13 oraz treść normatywną art. 36a ust. 1 u.k.k., TSUE jednoznacznie wyjaśnił, że **klauzula umowna odzwierciedlająca mechanizm obliczenia maksymalnych kosztów pozaodsetkowych, nie odzwierciedla treści art. 36a u.k.k. w ścisłym rozumieniu**. Przepis ten nie określa bowiem praw i obowiązków stron, lecz ogranicza jedynie zakres swobody kształtowania treści postanowień umów kredytu w odniesieniu do kosztów pozaodsetkowych (pkt 56–57).

W konsekwencji, **sąd krajowy może dokonać oceny, czy postanowienia zastrzegające koszty pozaodsetkowe nie są abuzywne w rozumieniu dyrektywy 93/13 także wówczas, gdy wysokość zastrzeżonych kosztów mieści się w ramach ustawowego pułapu wprowadzonego w prawie krajowym** (pkt 57–58).

Tym samym wyrok TSUE w sprawie C-799/18 usuwa wskazane w uzasadnieniu przesłanki funkcjonalne niniejszego pytania prawnego rozbieżności, jakie mogłyby występować w orzecznictwie sądów powszechnych na tle dopuszczalności badania abuzywności postanowień dotyczących pozaodsetkowych kosztów kredytu konsumenckiego, niezależnie od tego, czy koszty te mieszczą się w granicach określonych w art. 36a ust. 1 u.k.k. Przy czym Sąd pytający, jak również inne sądy orzekające w sprawach, w których wierzyciele dochodzą zasądzenia pozaodsetkowych kosztów kredytu, w związku z względnie wiążącą mocą *erga omnes* wyroków wykładniczych Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, winien zastosować zawartą w nim wykładnię prawa Unii Europejskiej, a w konsekwencji odpowiednią wykładnię implementujących je przepisów prawa krajowego w rozpoznawanej sprawie.

W świetle całokształtu przywołanych okoliczności Rzecznik Praw Obywatelskich, wnosi o umorzenie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym w sprawie o sygn. P 11/20, ze względu na brak przesłanki funkcjonalnej pytania prawnego.

Adam Bodnar

Załącznik: 6 odpisów pisma RPO